

kopan. Držak je iztrunuo, šiljak odkinut. Preostatak dug je 0·655, širok 0·04.

Sličnih grobova iz mjedene i željezne dobe ima i drugdje po Hrvatskoj i Slavoniji dosta. Meni je poznata u blizini Vinkovaca grupa od 5 takovih humaka, koji leže u jednom redu, jedan za drugim između sela Mirkovaca i Starih Jankovaca, tri u šumi a dva izvan nje, kako sam čuo, na občinskomu zemljištu. Jedan je prije više godina dielomice prokopan od g. S. Ljubića, ali je, ako sam dobro obavješten, isti gospodin obolivši morao radnju prekinuti pošto je našao više liepih predmeta mjedene dobe i ognjište na kojemu je tielo spaljeno. Vidiivši sviet to ognjište, nastade priča, da su tamo tobože novci gorili, te da dublje u zemlji mora biti silno blago, nastaviše neki na svoju ruku radnju na istomu humku i pokušашe kopati i na drugih, naravski bez uspjeha. Ove radnje barem nisu škodile, što se nije kopalo duboko, radi čega se nije našlo ni razvuklo predmeta, koji bi se tu mogli naći. Mnogo vriedi kod tih mogila, što su na občinskomu zemljištu, te bi bilo uz dozvolu občinske uprave moguće u svako doba kopati.

I dalje u Sriemu ima mogila. Tako me obaviesti kolega profesor Uroš Gjurić, da i kod njegova rodna mjesta Ilinaca imade više takovih humaka.

Jos. Brunšmid.

Starobosanski nadpisi u Bosni i Hercegovini.

(V. Viestnik God. X. str. 53).

XXXIII.

Nadpis idje oko pečata:

IC † XC ОБРАЗЪ БЛГОВЕЩЕНІЄ ПРЕСТЫЄ БІЄ АНГТ АТА
МОНАСТІРА ОСОВИЦА СТ

Cita se: $\bar{I}s \dagger \bar{H}s$ obraz bl(a)goveštenje pres(ve)tje B(ogorodi)ce liet 1330 monastira Osovica st. — Prom. je pečatu 4 cm. Samo mi je otisak pri ruci, te neznam od čega je i kakav je pečat. Zarubljen je naokolo pupcima ispod nadpisa. U polju je angjeo Gabrijel s lieve, a s desne Marija. Nad njima su nebesa, a s nebesa se uputila prama djevici *golubica*. Angjeo drži golem krst, te pruža Mariji nekakvu posudu poput *petohljebnice*. Pečat mi nije pri ruci, te mi nije jasan predmet u angjelovoj ruci. Pečat je iz *Osovica*.

Otisak mi je darovao (uz još nekoliko nadpisa po nalogu pr. g. mitr. Gj. Nikolajevića) preč. Gjorgje Petrović, sveštenik i član pravoslavne A.E. M. Konzistorije u Sarajevu. Hvala dičnomu rodoljubu!

XXXIV.

СН ВАРМН

Čita se: Si kami

ВАРДА У-І-АН К БНӨ

Varda čli je bio

УНАН Е САДЕ УНАН НЕК(Е)

čili e sade čili neć(e)

Б(и)ПНН

b(i)ti.

Nadpis je uzklični, t. j. snebiva se pisac, te veli: »Ovaj kamen *Varda* čigovli je bio, čigovli je sada, a čigovli još neće biti kroz toliko vjekova!«

Za rieč **ВАРДА** Usp. »Korijeni i t. d. Gj. Daničića« na str. 198, te bi bilo od *vårdati* (tal. guardare) ili od starosl. **ВАРОРАТН** — isvardati, vardati = *clamare*.

Ovaj je nadpis u *Kosoru* (Mostarski kadiluk) na *Kulinama*. Nadpis je udaren na stolu kao na *biljegu*. Još je ovakijeh *kamenova* tu u polju, te su razmaknuti jedan od drugoga, po prilici, po jedan kilom., pa sastavljaju kao četvorinu. Ja držim, da su to *mrginji* (u Dubrovačkomu se tako zovu *petrae terminales*), t. j. kao *granice*. O stvari sam naveo u dopisu uzporedjenje, ako i smjelo, iz rimske arheologije. Nadpis je prepisao vrlo O. Hristofor Milutinović, jeromonah sa Žitomišlića. Hvala mu!

XXXV.

АСЕ ЛЕЖИ РАДОЕ

Čita se: Ase leži Radoe

ПРИГОЕВНУЪ О

Prigoevič O-

БРАДОВНУ А ПОСТАВН БЛАБГЪ

bradovič a postavi bjeljeg

МАТН ТРЪДНСА

mati Trdisa-

ВА

va.

Ploča od biela, malo ledičasta, kamena. Duga je m. 140; široka m. 0,60; debela m. 0,20. Nadpis je u pet crta, te se čita od sjevera k jugu. Ploča leži na zemlji okrenuta od istoka k zapadu, ali (kazuju seljaci) prije je bila *malo gore više, uzprav*, pa je pala. Kod opisane su ploče još dvije gotovo istoga oblika, a sada su prevaljene.

Opisani je spomenik u selu *Bogutovu* (Bosna, okružje donjotuzlansko, kotar Bjelinski, občina Zabrdjska) na njivi *Rade Simikića*.

Nadpis je iz zbirke našega marljivoga suradnika g. Tome Dragičevića.

XXXVI.

† СН БАТЬ	Čita se: † si b(i)l(i)g
КНЕЗА Н	kneza n(aše)-
Г РАДИС	g Radis
АВА БРС	ava Brs-
ЊИЦА	nića
ПОУЩЕНЬ	pošten
ВИТЕЗЬ	vitez
ОВДИЕ	ovdie
ЈАДНЬ ДѠ	jad(a)n do-
ИДЕ	ide.

Stećak po pril. vis. m. 1,50; šir. m. 0,60. Svršuje se u trostran ležeći bridnjak s osnovicama nagnutiem unutra. Ovaj je stećak u šumi *Bitoraju*¹⁾ na mjestu *Biljegu* (U Bosni, u kadil. Točanskomu, a u občini Mrežici).

Sprieda je na stećku na nogama junak u kratkoj dolami, a niz prsi mu pruge. S desne je strane junak na konju, te mu se vide obje noge, kao da hoće oskočiti. S lijeve je odraslo čeljade s djetetom. Stećak je urešen s dvije ruže, a okolo zarubljen. U vrhu je sada biljeg odbijen, biva narod vjeruje u čari, pa uzimlje š njega praška i daje blagu, da mu pristupi mlieko i t. d. Tu je put iz Hercegovine u Bosnu; te se kaže, da je negdje oko toga mjesta *zakopan ugljen* za utanačenje granice.

Nadpis mi je uz podatke priobćio prijatelj g. Jovan Čokić, kancelista u Foči. Hvala mu!

XXXVII.

ИСЕ ЛЕЖИ СПИПКО РАДОСА	Čita se: Ise leži Stipko Radosa-
ЛИК ПОТЕРА ПОПИСАХ	lič potera popisah
Ъ ЛЕГАО И □ СЛЕ ПО МИ Е Л	legao i vele to mi e l-
ЕЖАМИ	ežati.

ИСЕ je pogriješno mješte АСЕ. U ПОТЕРА ono je Т како —†—, te dolazi od ПО ТОЛА по Gj. Daničiću (Usp. »Korijeni i t. d. na str. 81.«).

Ovaj je nadpis iz zbirke preč. O. igumana Hristifora Mihajlovića sa Zavale. Prepisao ga je na *Premilovu Polju* (kod *Popova*).

¹⁾ Usp. *Slovinac* br. 6 god. 1881 (IV) str. 103.

XXXVIII.

АСЕ □О	Čita se: Ase vo-
ДА ЛЕПА	da lepa
СЕ ЗИДО СА(МЪ)	se zido sa(m)

Ovaj je nadpis u selu *Radetićima*, u župi Gradačkoj (poviše Stona, u Hercegovini). Nadpis je udaren povrh stare *čatrnje* (česme), te je sada ponovljena. Slova su po prilici vis. 4 cm. Nadpis je prepisao m. p. D. Miho Jerinić, župuik u Gracu, te ga namienio za *Viestnik*. Hvala mu!

XXXIX.

1. (А)СЕ . ЛЕЖИ	Čita se: (A)se . leži
2. И□АНЪ	Ivan
3. □ЖИУЄ	Vukiće-
4. □ИУЪ НЕКА	vič neka (se)
5. ЗНА ѿ ПОЮ	zna u Pō(l)ju
6. КАДАИ СО	kadai so
7. ПОСТА□И	postavi
8. ТАИ БИЛЕ	tai bile-
9. ГЪ КОИНО	g koino
10. (Ѣ)ШЈЕЧ(Е) БРАТ	(u)šječ(e) brat
11. МЫН А РЕЗА (Snaopaka je Z)	mi a reza
12. РОКА ЮНА	roka juna
13. □□ДНЕ	ōvdie-
14. Р ХОУЄ О□Є	r hoče ove
15. КОСТИ	kosti

Ovaj je nadpis u *Gornjemu Rasnomu* (poviše *Popova Polja*, u Hercegovini), u nekropoli *Podgradinju* kod crkve svetoga Jovana (vid. dopis na str. 55. godine 1885). Na sred ploče je ogromna ruža. Ploča je po pril. duga m. 2,16; šir. m. 1,80; vis. m. 0,36. Slova su velika, al se ploča osolila, pa jih je mučno razabrati. Kad se kaže, i dan današnji, *Polje*, to se razumije *Popovo Polje*, pa se reče još samo i *Popovo*. Ovo se polje spominje još od davnijeh davnina (Usp. Vj. Klaić — *Bosna*. Podatci o zemljopisu i t. d. na str. 207—209.).

Osim moga prepisa, imao sam pri ruci i *fac-simile* preč. g. *Hristifora Mihajloviča*, igumana sa Zavale, te mi je bilo lakše, da pročitam ovaj pomučni nadpis. Hvala mu na zauzimanju!

XL.

АСЕ ЛЕЖИ ВИТКО НА СВОМЪ ПЛЕМЕНИТОМЪ

Čita se: Ase leži Vitko na svom plemenitom.

U ono **НА** isto je **А** poput gotičkoga **Н**.

Smisao je: *na svom plemenitom zemljištu.*

Za ime **ВИТКО** Usp. »Korijeni Gj. Daničića« na str. 208—209 pod K. *Vit* i *Vid*, po čemu ga se može usporediti s imenima *Vidak*, *Vidoje* i t. d. Nadpis je u selu *Mokromu* kod Širokogbriega.

Ovaj stećak svršuje se u trostran ležeći bridnjak s osnovicama nagnutiem unutra. Urešen je naokolo, i na njemu je ukresano kolo. Tu je joštera stećaka, a na neke su udarena obilježja i uresi biva tu lovac -- jahač strielja u jelena, dva imadu i *arma* bosauskoga kraljevstva (jeli to polumjesec i zviezda?), a na jednomu je ukresan *lav*(?).

Ovaj mi je nadpis, uz podatke, dostavio vrli B Lav. Pandžić, bogoslov na Širokom briegu. Hvala mu!

XLI.

Na vrbei povrh crkve:

PEY : APX : DIM : PER :

Čita se: Peč(at) : arh(imandrita) : Dim(itrija) : Per(ovića).

Pečat je od žute mjedi vas od jednoga komada. Širok je 0,2 cm.; vis. 0,2¹/₂ cm.; t. j. ploča gdje je nadpis, crkva i t. d.

Na pečatu je udarena crkva bizantinskoga sloga, pred crkvom svetitelj u odeždi, a oko glave mu *torac* (aureola).

Perovići su poznati u Hercegovini još odavnina. Ovaj je pečat od XVIII v. Kupio ga je u *Mlecima* neki M. Palma, te mi ga prodao, a ja ga lani darovao vrlomu starini preč. O. *Serafionu Peroviću*, arhimandritu u *Žitomišliću* kod Monastara.

Vid Vuletić-Vukasović.

O napredku arkeološkičke znanosti u našoj Hrvatskoj zemlji.

(Nastavak. V. str. 57.).

Pored okolnosti, koje su međjutim obstojale, nije čudo, što uza sve napore novog pokreta nije se za celo ovo doba u ovoj strani naše zemlje pojavio ni jedan strukovnjak na arkeol. polju.